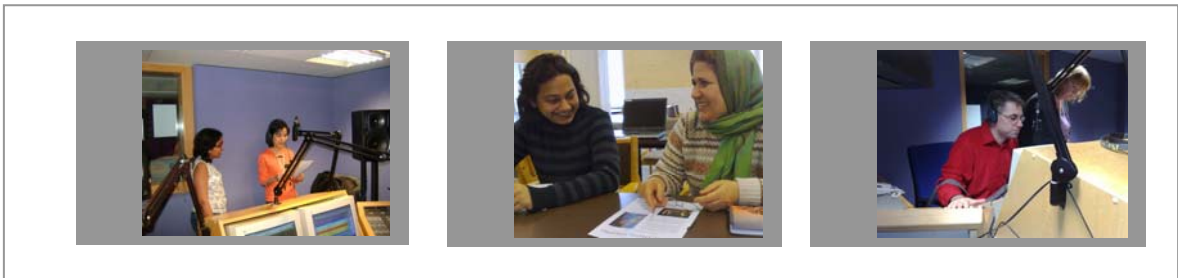

**”Crosstalk” kurssikäsi-
kirja**
Aineistoa kouluttajan avuksi

Koskettavia tarinoita maahanmuuttajuudesta

Yhteisömedia kertoo tarinoita ‘kotona ja kaukana’

Käsi-
kirjan laati 2009-2010 Euroopan Unionin “Lifelong Learning” ohjelman puitteissa ryhmä partnereita Englannista, Suomesta ja Unkarista. Kurssi-
suunnitelmaa kehiteltiin ja sen soveltuvuutta yhteisömedian käyttöön testattiin lisäksi projektin saksalaisten, italialaisten ja puolalaisten partnerien kanssa. *Crosstalk-projekti saattoi yhteen yhteisöradioasemia, mediatoimijoita ja yliopistoja. Koskettavat tarinat* toimi projektin iskulauseena ja palveli tavoitetta rohkaista yhteiskunnallisesti, poliittisesti ja kulttuurillisesti Euroopassa asuvia siirtolaisia omiin elämäkokemuksiinsa ja näkemyksiinsä pohjautuvaan aktiivisuuteen mediassa.

Project Number: 141823-LLP-1-2008-1-DE-Grundtvig_GMP
Grant Agreement: 2008-3430/001-001

Syyskuu 2010

Osanottajat

Caroline Mitchell (ryhmän koordinaattori ja käsikirjan toimittaja),
Vanhempi lehtori (Radio), University of Sunderland.

Dan Cissokho, Projektinjohtaja, Peterborough FM, Masters in Radio (Production and
Management), University of Sunderland

Gloria Khamkar, Journalisti, Masters in Radio (Production and Management),
University of Sunderland

Riitta Haapakoski - Hallintopäällikkö, Radio Robin Hood, Turku, Suomi

Ádám Magyar ja **Ákos Cserhádi**, Civil Radio FM 98, Budapest, Unkari

Crosstalk projektin yhteystiedot:

Informaatiota Crosstalk- projektista ja kaikista sen työryhmistä löytyy Internetistä:
<http://www.crosstalk-online.de>

Sekä projektin koordinaattorin Dr. Traudel Günnelin toimistosta:
University of Education Freiburg Institute of Media in Education Kunzenweg 21 79117
Freiburg, Germany

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella. Tästä julkaisusta (tiedotteesta) vastaa
ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta
käytöstä.

Sisällysluettelo

Johdanto - Maahanmuuttajien tarinoiden ja kykyjen löytäminen	4
Kurssien tavoitteet ja koulutusmenetelmät	5
Kurssien osanottajat	6
Yhteisömedia kohtaa siirtolaisten tarpeet.....	9
Yhteisömedia ja siirtolaisten tarpeet (ote kaaviosta)	10
Kehykset ohjelman kursseille ja koulutukselle	11
Vastasaapuneiden siirtolaisten koulutus	11
Vakiintuneet siirtolaiset – ohjelmaan mukautuvaa koulutusta.....	12
Kurssi, menetelmät ja aiheet	14
Radioasemat ja siirtolaisryhmät yhteistyössä	14
”Minä onnistuin!” - Roolimallien ja yhteisöohjaajien käyttäminen	14
Tarinankerronta.....	15
Luovuuden laukaisijat.....	19
Resurssit ja tilat.....	20
Yksityiskohtainen kurssirakenne ja opetus suunnitelma.....	21
Case Study 1 - Pakolaiskoulutus Peterborough’n Community Radiossa.....	30
Case Study 2 - Sunderland’in siirtolaisopiskelijat	33
Case Study 3 - Radio Robin Hood Turussa: Radioaseman tekeminen helppopääsyiseksi ja erään maahanmuuttajan tarina.	36
Erään siirtolaisen tarina	37
Case Study 4 - Civil Radion siirtolaiskurssi ja ”Jokamiehen oikeus”-ohjelma Budapestissa.	40
Lähdeluettelo.....	43

Johdanto - Maahanmuuttajien tarinoiden ja kykyjen löytäminen

Yhteisömedialle on aina ollut keskeistä antaa ihmisille ääni eetterissä ja taidot siihen. Radio mediana mahdollistaa anonymiteetin, ja nauhoitusten ja lähetysten suhteellinen helppous on osoittautunut todelliseksi valtiksi kun halutaan aktivoida aiemmin aliedustettuina olleita ryhmiä.

Crosstalk-projektissa 'Koskettavia tarinoita maahanmuuttajuudesta' teimme yhteistyötä hyvin erilaista siirtolaisuutta kokeneiden ihmisten kanssa. Ohjaajillamme oli välitöntä kokemusta muuttoliikkeestä, siirtolaisina, maahanmuuttajina, turvapaikan hakijoina ja pakolaisina. Termiä "siirtolainen" käytämme puhuessamme maasta toiseen eri syistä muuttavista ja termiä "maahanmuuttaja" kun kyseessä on pysyvästi johonkin maahan asumaan tulleesta. Kohderyhmäämme kuuluu lisäksi turvapaikanhakijat ja pakolaisstatuksen saaneet sekä tilapäiset siirtolaiset – eli toiseen maahan opiskelemaan saapuneet.

Olemme tietoisia siitä että eri ryhmillä voi olla hyvin erilaiset tarpeet ja syyt ohjelmien tekoon. Halusimme tavoittaa henkilöitä joille ei vielä ollut tarjoutunut mahdollisuutta osallistua radiotyöhön, mutta myös yhteisöradio toiminnassa mukana olevia joilla oli halua tutustua uusiin tapoihin tuoda esille kokemuksia ja näkökantoja siirtolaisuudesta. Ei tietenkään ole soveliasta rinnastaa esimerkiksi siirtolaisuuteen pakotetun, usein kotimaassaan kauhistuttavia ja hengenvaarallisia tilanteita pakoon lähteneen turvapaikanhakijan ja yksinäisyydestä kärsivän ensimmäistä vuottaan ulkomailla opiskelevan kokemuksia.

Joitakin yhteisöradioita, kuten Unkarissa toimivaa Civil Radiota ja Radio Orangea 94.0 Itävallassa, vakiintuneet siirtolaisryhmät ovat menestyksellisesti hallinnoineet vuosikausia mutta todellisuudessa useimmalle siirtolaiselle, maahanmuuttajalle, turvapaikanhakijalle, pakolaiselle tai muille jotka taloudellisten tai koulutuksellisten syiden takia tilapäisesti työskentelevät tai opiskelevat kaukana kotoa, eetteriin pääsy on vaikea prosessi jo arjen

kulttuurillisten, sosiaalisten ja taloudellisten paineidenkin takia. Asunnonhaku, uuden kielen oppiminen, terveydenhuollon saaminen, uuden maan lakien ja asetusten ymmärtäminen, toimeentulon hankkiminen tai juridisen avun löytäminen tulevat ennen radio-ohjelmien tuottamista. Onnistumisen kannalta on kokemuksemme mukaan siirtolaisryhmille suunnatun koulutuksen suunnittelu tehtävä *yhteistoiminnassa* kohderyhmien kanssa. Osanottajien tarpeet ja yhteiskunnalliset paineet on alusta alkaen tiedostettava radiokoulutuksessa.

Radio vaikuttaa voimakkaasti useimpien ihmisten tunteisiin – se on kytkennässä arkielämään ja tärkeisiin hetkiin, se toimii musikaalisena äänimaisemana, seuralaisena ja lohduttajana (Tacchi, 2000). Ihmisten muuttaessa kotimaastaan taakse jäävät perheet, ystävät, tutut paikat, kieli ja murteet. Radioasemien kuuntelu Internetin välityksellä voi tarjota jatkumon ja yhteyden johonkin omaan, “kotiin”, kunnes on onnistuttu perustamaan uusi ja opittu uusi kieli. Ihmisille jotka muuttavat uuteen etabloituneeseen kulttuurilliseen ja kielelliseen ympäristöön, radio voi toimia tärkeänä osatekijänä infrastruktuuriin tutustuttaessa.

Projekti pohjautuu siirtolaispartnereidemme kokemuksiin ja omista yhteisömedioistamme saatuihin kokemuksiin ja lisäksi Sunderlandin yliopiston tuoreisiin etnografisiin tutkimuksiin siirtolaisten kokemuksista heidän saapuessa Englantiin; kotiutumisesta uuteen maantieteelliseen ympäristöön ja ajatuksista “aikaisemmin itsestään selvyysinä pitämistään asioista”. Yhteisömedian tärkeys korostuu ja sitä voidaan käyttää, kuten he sanovat, siirtolaisten löytämänä uutena *mediaympäristönä*. (Moores ja Metykova, 2010),

Kurssien tavoitteet ja koulutusmetodit

Crosstalk-projektin “Koskettavia tarinoita siirtolaisuudesta” käytti yhteisömediaa löytöretkenä tarinoihin “kotona ja kaukana”. Halusimme kehittää siirtolaisten, aikuiskouluttajien ja yhteisömedian projektien käyttöön sellaista koulutusta (kursseja ja materiaalia) ja työmetodeja jotka edistävät inklusiota yhteiskuntaan ja tarjoavat syrjässä

oleville ryhmille uusia väyliä aktivoitua yhteisömedian ainutlaatuisella ja avoimella yleisöfoorumilla.

Tarinankerronta on keskeistä radiolle – omin sanoin kerrottu elämäntarina voi herättää voimakkaita tunteita kuuntelijassa ja, kuten saimme huomata, myös kertojassa itsessään. Suullinen kulttuuri on keskeistä useimpien ihmisten elämässä ja sen jatkuminen erityisen tärkeää siirtolaisryhmille. Jokainen, joka on käynyt maassa jonka kieltä eivät osaa, tietää kuinka työlästä on tehdä itsensä ymmärretyksi tai ilmaista itseään, saati sitten tuoda julki monimutkaisia ajatuksenkulkuja tai huolenaiheita. Oman *radioäänen* löytäminen, äidinkielellään tai toisella, kolmannella tai neljännellä kielellä, on tärkeää mutta usein hyvin vaikeaa. Halusimme fokusoida siirtolaisten *kertomuksiin* “kotona” ja erityisesti siihen kuinka heidän eri kokemuksistaan voisi koota hyödyllistä materiaalia muiden samassa asemassa olevien käyttöön. Tätä tarkoitusta varten loimme kehykset hyvin joustavalle kurssille joka sisältää monta eri metodia työstää radiokertomuksia ja ohjelmia.

Projektimme alussa erään radion toiminnanjohtaja sanoi haluavansa löytää “avaimen” tällaiselle toiminnalle. Tässä käsikirjassa toivomme että olemme “paljastaneet” ideoita, kokemuksia ja resursseja jotka auttavat yhteisömediaväkeä löytämään uusia tapoja työskennellä yhdessä ihmisten kanssa, joilla on siirtolaistaustaa. Käsikirjassa tarjoamme ei-verbaalisia, *visuaalisia ja luovia resursseja* oppimisen edistämiseksi väylänä radioproduktioiden tekemiseen. Kurssien avulla voimme vahvistaa siirtolaisten uskoa omiin kykyihinsä ja tehdä heille mahdolliseksi tarinoidensa kertomisen yhteisöradion välityksellä.

Kurssien osanottajat

Meillä oli tilaisuus testata kurssejamme hyvin erilaisten siirtolaisten ja partnereiden kanssa. Crosstalk-kursseja pidettiin Sunderlandin yliopiston Spark FM-radiossa ja Peterboroughin yhteisöradiossa (Englanti), Radio Robin Hoodissa (Turku, Suomi) sekä Civil Radiossa (Budapest, Unkari).

Siirtolaiset ovat hyvin hajanainen ryhmä ihmisiä, mikä tuli näkyviin projektissamme. Usein ryhmän luonne on kytkennässä rekryointitapaan ja aiempaan suhteeseen radioasemaan. Peterbourough'ssa erään keskuksen kurdipakolaiset olivat jo muodostaneet ryhmän ja tulivat mukaan koska halusivat saada yhteisöradioonsa omankielisen ohjelman. Sunderlandissa ryhmän muodostivat "tilapäiset siirtolaiset" eli Englannin ulkopuolelta kotoisin olevat opiskelijat, jotka halusivat oppia enemmän oleskelumaastaan ja opiskelupaikastaan sekä saada äänensä esille uudessa yhteisöradiossaan.

Radio Robin Hoodissa kahdeksan harjoittelijaa saatettiin yhteen käyttäen apuna erilaisia rekryointi- ja tiedotusmetodeja (Case study s. 39); heidän etniset taustansa olivat moninaiset ja he olivat eri-ikäisiä (ikähaarukka oli 23-65). Osanottajista kuusi oli naisia. Kolme oli kotoisin Iranista, yksi Chilestä, yksi Venäjältä, yksi Liettuasta, yksi Bangladeshista ja yksi Senegalista. Ryhmässä kiinnostuksen kohteet ja radiotoimittajan taidot vaihtelivat suuresti.

Civil Radion ryhmä oli hyvin heterogeeninen yhteisö jonka jäsenet olivat lähtöisin Romaniasta, Slovakiasta, Turkista, Unkarista /Israelista, USA:sta, Kanadasta ja Kiinasta. Radioasema rekrytoi hakijat ammattiliittojen välityksellä ja koska hakuprosessissa käytetyt kriteerit eivät olleet kovin tiukkoja ja lukkoon lyötyjä tuloksena oli melko sekalainen joukko ihmisiä. Mukana oli mm. Intiasta ja Turkista kotoisin olevia, ammattitaitoisia työelämään jo sijoittuneita henkilöitä, jotka tunsivat itsensä yksinäisiksi Unkarissa, Afrikan köyhyyttä paenneita, mutta myös etnisiä unkarilaisia, joilla oli Romanian kansalaisuus.

Harjoittelijoiden joukossa oli sellaisia jotka jo olivat ottaneet ensi askeleensa radiotyössä alkeiskurssin ja omiin yhteisöihinsä suunnattujen musiikki- tai kulttuuriohjelmien kautta. Toiset olivat toimineet aktiivisesti omien yhteisöjensä hyväksi, niiden johtajina tai jotakin ryhmää edustaen. Kuitenkaan useimmilla kurseilla osanottajilla ei ollut paljoakaan tietoa yhteisömediatyöstä joten kehittämämme kurssit ja toimintamuodot olivat perustasoisia.

Yritimme innokkaasti edistää lähestymistapaa jossa ryhmät rakentavat *kumppanuuksia* siirtolaisjärjestöjen ja yhteisöradion ja projektien välille. Pakolaisten kanssa

työskennellessämme keskitimme *Peterborough'ssa* koulutuksemme alkutaipaleella olevaan yhteisöradioasemaan (*Peterborough FM*) ja sen isäntään/partneriorganisaatioon Peterborough African Community Association (PACO). Siellä kehitimme yksinkertaisia metodeja vahvistaa pakolaistaustaisten henkilöiden esiintymisvarmuutta ja käytännön radiotaitoja. Erityistä huomiota kohdistimme haastattelun katarttiseen käyttöön tarinankerronnassa ja yhteisömediaharjoittelijan antaman roolimallin positiiviseen vaikutukseen.

Sunderlandissa työskentelimme yliopiston kansainvälisten opiskelijoiden kanssa (puhumme heistä 'tilapäisinä siirtolaisina'). Suunnittelimme koulutuksen niin että yhteisömedia auttaisi heitä paremmin sopeutumaan opiskeluun, yliopistoon ja kaupunkiin. Kehitimme koulutusmoduuleja ja ohjelmia yliopiston yhteisöradiolle (*Spark FM*). Voimme nyt tuoda esiin ja keskustella joistakin teemoista jotka nousivat pinnalle kurssi- ja testisuunnittelussa. Nämä teemat sisältävät erilaisia yhteisömediakoulutukseen liittyviä näkökohtia alkaen alkuvaiheen kehittelystä ja ryhmän rekrytoinnista ja päättyen ehdotuksiin sopivista koulutusmuodoista ja resursseista.

Yhteisömedia kohtaa siirtolaisten tarpeet

Ensimmäisiä toimia projektissa oli selvittää mitkä olivat siirtolaisten erityistarpeet kussakin maassa. Selvästikin heillä on monenlaisia eri tarpeita: uuden maan kulttuurin, tapojen ja kielen ymmärtäminen, jotta he voisivat saada työtä, kommunikoida ihmisten kanssa ja ajaa omia etujaan. Toisena aihealueena oli tarve ehkäistä eristäytymistä ja edistää integroitumista ja ystävystymistä omaa kieltä puhuvien, samoista asioista kiinnostuneiden sekä muiden ihmisten kanssa. Integroitumisen helpottamiseksi oli tärkeää saada mahdollisuus työllistymiseen ja koulutukseen, paikallisiin palveluihin sekä kulttuuri- ja viihdetarjontaan. Jaoinme ongelmakentän seuraavaan neljään osa-alueeseen:

Koulutus ja työ

Kulttuurillinen vuorovaikutus

Ystävyys/tuki

Informaatio ja uutiset

Loimme kaavion joka näyttää millaisen prosessin kautta yhteisömediaa voidaan käyttää näiden tarpeiden täyttämiseksi; se identifioi minkälaiset koulutustoimet voivat olla avuksi. Jotkut kohdat koskevat spesifisti kansainvälisiä opiskelijoita tilapäisinä siirtolaisina. Kaaviota käytettiin harjoittelijoiden koulutuksessa apuvälineenä helpottamaan heidän ymmärtämystään siitä mitä yhteisömediatyö voisi heille merkitä, Sen avulla he mielsivät ettei pelkästään ollut kyse ohjelmien tekemisestä (sekin tietysti tärkeää) vaan myös siitä että radioasemasta voisi tulla heille paikka jossa he voisivat saada uusia ystäviä, kasvattaa itseluottamustaan uusien taitojen myötä ja saada informaatiota joka auttaa heitä selviämään ja integroitumaan.

Yhteisömedia ja siirtolaisten tarpeet (ote kaaviosta)

Siirtolaisten tarpeet	Yhteisömedian ratkaisu	Harjoitusmuistiinpanot
Kielen ja ymmärryksen mahdollistaminen		
Kieli/ Ääntämisharjoittelut	Radio-ohjelma kielen ääntämisestä ja paikallismurre	Anekdootit kielellisistä väärinkäsityksistä yhtenä haastatteluharjoituksen aiheena
Terveyspalveluiden saatavuus	Haastatellaan ihmisiä tähän liittyen	Roolipeli/ haastattelu
Työ	Työpaikkailmoittelu lehdissä. Tärkeitä ovat säännölliset tiedotusohjelmat/myös erityisinfo podcastina	Tutkimus- ja kirjoittajataidot
Pätevyysien esittäminen	Infoa siitä kuinka pätevyysiä tuodaan julki: nettisivuilla, esitteissä ja kokouksissa □	Tarinoita työ- ja elämäntaidoista
Koulutusmahdollisuudet	Haastatellaan ihmisiä aikuiskoulutuskentältä jne.	Haastattelut tehdään siirtolaisten näkökulmasta käsin
Eristyneisyyden vastatoimet		
Kosketus paikallisyhteisöön	Radiokerhot Mahdollisuus vapaaehtoistoimintaan	Harjoitteluryhmät voivat muodostaa kerhoja
Ohjaaja antaa säännöllistä mentorointia	Radio-kaveri (mentori)	Kokeneemmat vapaaehtoiset ja yhteisöohjaajat avustavat harjoittelussa

Katso koko kaavio Liite 3 sivu 45

Kehykset ohjelman kursseille ja koulutukselle

Kaksi erilaista koulutusrunkoa tarvittiin projektissa. Yksi suhteellisen tuoreille siirtolaisille ja niille joille radiotyö oli uutta. (Englannissa ja Suomessa) ja toinen jota käytettiin jo etabloituneiden siirtolaisryhmien kohdalla (Unkari). Viimemainitussa koulutus myötäili tarvetta opettaa ihmisiä tekemään osioita jo ennen Crosstalk-projektia käynnistyneihin radio-ohjelmiin.

Vastasaapuneiden siirtolaisten koulutus

Kurssi suunniteltiin joustavaksi jotta sessiot pystyttäisiin järjestämään vaihtoehtoisin aikatauluin:

- A. 18 tunnin intensiivikurssi 2-3 päivän aikana
- B. 5-session kurssi 3-4 tuntia / päivä (*katso kokonaissuunnitelma sivulla 23*)
- C. 10 session 2-tunnin kurssit

Sessioiden sisältö:

Sessio 1 Johdanto, äänitys, haastattelu, tarinankerronta

Sessio 2 Ohjelman kehittäminen

Sessio 3 Päätöksenteko ja editointi

Sessio 4 Studiotyö, musiikki, käsikirjoittaminen ja tarinankerronta

Sessio 5 Tarinat ohjelmiksi. Miten sujui? Mitä seuraavaksi?

Kursimme noudattivat pääasiassa A mallia koska oli helpompi ensi alkuun rekrytoida ihmisiä lyhyemmälle ajanjaksolle. Koska osanottajat halusivat lisää, kannustimme heitä suhtautumaan osallistumiseensa pitemmän aikavälin sitoutumisena kehittää taitoja, tarinoita ja produktioita. (Koko aktiviteettikaavio sivulla 23)

Vakiintuneet siirtolaiset – ohjelmaan mukautuvaa koulutusta

Tässä koulutustyypissä editoiva henkilökunta aloittaa radiotyön 15 tunnin intensiivisellä *Tekniikkakoulutuksella* (jaettu 3 osa-alueeseen).

I.

1. esittely, tutustuminen
2. mitä tiedämme toistemme kulttuurista?
3. mikrofonilla ”leikkiminen” – oikea asento, henkilöltä toiselle siirtyminen jne.
4. selostaminen
5. miten käyttää äänityslaitetta

II.

1. haastattelun tekeminen (teoria ja tilanneleikkejä)
2. lyhyistä äänipätkistä/tiedostoista kompleksisiin, valmiisiin lähetyksiin
3. tekniset harjoitukset (äänitys, mikrofonit)
4. ohjelman editointi – käytännön harjoitukset: kuinka editoidaan/leikataan äänitiedostoja (1).

III.

1. käytännön harjoitukset: kuinka editoidaan/leikataan äänitiedostoja (2). (editoidaan aiemmin äänitettyjä)
2. kuunnellaan ja arvioidaan yhdessä se mikä on äänitetty
3. suunnitellaan ja keskustellaan seuraavien viikkojen tehtävistä

Tässä prosessissa merkityksellistä oli että voitiin käyttää suoraa radiolähetystä jonka produktion osanottajat saivat säännöllisesti osallistua. Siitä muodostui heille työkenttä ja he saivat mahdollisuuden vaikuttaa sen sisältöön ja suunnitteluun. Kyseessä oli radio-ohjelma *Everyone’s Right*, viikoittainen 2-tunnin lähetys joka käsitteli ihmisoikeuksia, vähemmistöjä, siirtolaisia ja kulttuurien monimuotoisuutta. Toimituksellisissa

viikoittaisissa kokouksissa kurssin osanottajat käsittelivät radiolähetystä kahden viikon jaksolla, mikä antoi heille tarpeeksi aikaa lähetyksen valmiiksi saattamiseen.

Tällaisessa oppimisprosessissa ei ole lopullista päätöstä koulutukselle. Selvää on että tietyt taidot ja oppimisen osa-alueet (audioeditointi, mikrofonin käyttö, jne.) voidaan oppia, mutta selostamisen ja editoinnin taidot kehittyvät vain ajan myötä yhdessä ohjelmia tehden.

Toimituksellisten kokousten (2-3 viikon välein) kulku oli seuraavanlainen:

1. Lämmittelyä/alkusanat: mitä kuuluu, mitä uuta? (15 minuuttia)
2. Evaluointia, työn arviointia: mitä kukin ajattelee viimeisimmästä ohjelmasta, mitä hyvää, mitä muutettavaa? (20 minuuttia)
3. Seuraavan ohjelman suunnittelua: onko tulossa joku varteenotettava tapahtuma joka pitäisi käsitellä kahden viikon kuluttua? Luonnostetaan käsikirjoitus/skripti. (25 minuuttia)
4. Tehtävänjako: mitä kukin tekee seuraavan radiolähetyksen hyväksi? Onko vapaaehtoisia tiedon hankintaan, ottamaan yhteyttä haastateltaviin, editoimaan, äänittämään? Kuka on kunkin työparina? (30 minuuttia)
5. Tuleva (ensi viikon) radio-ohjelma: onko kaikki hoidettu? Onko kaikki viime toimituksellisessa kokouksessa jaetut tehtävät tehty? Kuunnellaan äänitettyä materiaalia. (50 minuuttia)
6. Viimeistellään nopeasti tulevaa (ensi viikon) radio-ohjelmaa: kuka tekee mitä? Ketkä toimivat suoran lähetyksen juontajina? Kysymyslista. (20 minuuttia)

Viikoittaisia toimituksellisia kokouksia varten osanottajat valmistelivat ja toimittivat ohjelmapätkiä, äänimateriaalia seuraavista aiheista:

- Uskontojen rinnakkaiselo
- Kulttuurien rinnakkaiselo – lisääkö keskustelu konfliktia, pitäisikö ongelmasta puhua?
- Perinteet, konventiot – mikä säilyy?

Kurssi, metodit ja aiheet

Radioasemat ja siirtolaisryhmät yhteistyössä

Yhteistyö- tai ‘tandem-koulutus’¹ on arvostettu metodi jota käytetään kun toimitaan yhdessä vaikeasti tavoitettavissa olevien ryhmien kanssa. Jotkut radioasemat vierailevat maahanmuuttajajärjestöjen tapaamisissa maahanmuuttajien alueilla saadakseen harjoittelijoita radiokursseilleen ja pitävät ainakin alkuvaiheessa kurssinsa siellä (ongelmallista jos radiolla on vähän henkilökuntaa)... Projektissa harjoittelijoihin otettiin yhteyttä vakiintuneiden pakolaistukiryhmien, kirkkojen ja keskusten siirtolaisryhmien, opiskelijoiden tukiryhmien, opiskelijoiden kerhojen ja yliopiston kansainvälisen opiskelijatoimiston kautta. Prosessi vie aikaa mutta sen etuna on että koulutusta saavat tuntevat itsensä luottavemmiksi kurssin suhteen koska sitä on suositellut heille tuttu osapuoli.

Huomasimme tärkeäksi myös yhteistyön kieliluokkien ”kakkoskielen” opettajien kanssa. Kielenoppimisella on usein korkea prioriteetti, seikka johon yhteisöradion kouluttajien voisi olla hyvä fokuoitu. Sen avulla on mahdollista kehittää yhteisöradio-ohjelmia kieliopetuksessa. Tunteja voisi pitää radioasemalla (kuten Englannissa Peterborough Community Radio tekee) ja kieltenopettajille antaa radiokoulutusta yhdessä luokkansa kanssa.

”Minä onnistuin!” - Roolimallien ja yhteisöohjaajien käyttäminen

Roolimallien tai yhteisöstä lähtöisin olevien ohjaajien (nk. vertaisohjaajien) käytöstä opetustilanteissa on saatu kokemusta aikaisemmissakin projekteissa (katso Mitchell 2006:83). Tässä Crosstalk-projektin osassa kaikkia kursseja johti opettajat joilla media/radiotaitojen lisäksi oli maahanmuuttajatausta. Englannissa yksi kouluttajista oli Senegalin pakolaisia ja toinen intialainen journalisti, (hän oli tilapäinen siirtolainen, maahan muuttanut aikuisopiskelija). Suomen kouluttaja oli myös journalisti. Hän oli kotoisin Nigeriasta ja hänellä oli pitkäaikainen kokemus suomalaisessa yhteisöradiossa

¹ Tandemkoulutuksesta lähemmin Lewis and Jones (2006) ja http://www.soundnezz.de/meta/materials/unit3/unit3_case_study_%20handbook_training_in_a_tandem.pdf

toimimisesta. Radio Robin Hoodissa hänen avustajinaan toimi kaksi koulutettavaa joilla yhdellä oli vietnamilainen tausta ja toisella venäläinen.

Danin roolimalliin voi tutustua tarkemmin katsomalla ”Dan onnistui” - (Liite sivulla 42)

Joitakin ehdotuksia kun käytetään yhteisöperäisiä kouluttajia

- Joskus henkilöt joilla on suuri määrä omakohtaisia kokemuksia ja tarinoita mutta joilla ei ole riittävästi kouluttajakokemusta voivat haluamattaan dominoida ryhmää ...
- Varmista suunnitelmaa tehdessäsi ettei kouluttaja puhu liian pitkään.
- Pyri siihen että kokenut kouluttaja työskentelee yhdessä vähemmän kokeneen kanssa.
- On myös mahdollista kutsua roolimallina toimiva henkilö pelkästään vierailevaksi kouluttajaksi kurssille. Hänen ei tarvitse olla mukana koko kurssin aikana.

Tarinankerronta

Kannustimme koulutettavia käyttämään tarinoiden taltioimisessa perinteisiä haastatteluja ja äänitystekniikoita. Aloitimme ”löydä tarina” -metodilla – eli jokaisella on jokin kiinnostava tarina kerrottavana – lapsuudenaikainen muisto, jokin kokemus, huvittava tapahtuma, tärkeä henkilö. ”Kerrottujen” tarinoiden lisäksi meitä kiinnostivat kertomukset, jotka syntyivät runon, laulun ja musiikkisanoituksen pohjalta.

Kursseissa käytettiin eri tapoja tarinankerronnan käynnistämiseksi (katso kurssisuunnitelmaa alempana). Työryhmissä henkilökohtaisten tarinoiden kehittäminen voi

sujua hitaasti ja ihmisille – aloitteleville toimittajille ja yhteisöradion kuuntelijoille – voi olla vaikeaa poiketa tutuksi tulleista radiolähetysmuodoista kuten haastattelut ja uutisraportoinnit. Kuten eräs kouluttaja sanoi:

‘Useimmille Crosstalk–kurssilaiselle tarinankerronnan käyttö radiotyössä oli vieras lähestymistapa. Kestää aina jonkin aikaa ennen kuin opitaan ottamaan askel taaksepäin ja tietoisesti käyttämään omia synnynnäisiä tarinankerrontataitoja.’

Pakolaisten kohdalla tarinankerronnalla on toinen tärkeä aspekti, tarinoiden äänittämisen katarttinen käyttö. Kouluttaja oli, omiin ja muiden kokemuksiin perustaen, vakuuttunut siitä että pakolaisuuteen johtaneista kipeistä ja traumaattisista tapahtumista kertominen ja äänittäminen oli auttanut myös kertojaa itseään:

“Kun kuuntelimme äänitettyjä haastatteluja, joissa osanottajat työskentelivät pareittain yrittäen saada partneria kertomaan tarinaansa, tapahtui jotain merkittävää. Jännitys ryhmässä kasvoi kuunnellellessamme kuinka portugalilainen siirtolainen painosti länsiafrikkalaista pakolaista kertomiseen: ylittikö tämä soveliaisuuden rajan osoittaen piittaamattomuutta haastateltavan traumaattisille kokemuksille? Lopputulos oli kuitenkin katarttinen: kun lopullisen feedbackin aika koitti osoittautui että juuri hän oli kurssin suhteen kaikkein myönteisin koska tarinan kertominen oli ollut niin helpottavaa. “Sain ensi kertaa kuulla itse sanovani jotakin.” (Lewis 2009)

Tämän tyyppisessä toiminnassa on tietenkin ohjaajan vastuu suuri, ja hänen täytyy olla erittäin sensitiivinen mahdollisesti syntyville ongelmille. Vaikka yhdelle pakolaiselle tarinan kertominen voi olla ‘vaaratonta’ se voi toiselle lisätä trauma. Kuten aikaisempien projektien yhteydessä olemme todenneet (Mitchell, C., Donaldson, J. and Baxter A., (2003)), voi jopa haastattelussa käytetty kysymys-vastausmalli muistuttaa viranomaisten tekemistä kuulusteluista. Yllä oleva esimerkki kertoo siitä että kouluttajien ja partnereiden tulee yhdessä määrittää rajat ennen kuin kosketellaan henkilökohtaisia ja herkkiä asioita.

Huolellisesti suunnitellussa koulutusyhteistyössä kouluttajilla ja osallistujilla tulisi olla mahdollisuus henkilökohtaiseen tai ammatilliseen tukeen työpajoissa tai niiden ohella. Suositeltava on että joku tukihenkilö yhteisöstä tai mielenterveyden ammattilainen on läsnä koulutuksen aikana näissä tilanteissa.

Tarinankerrontaa voidaan myös soveltaa uutisointiin. Yhteisöjen sisältä voidaan saada uutisaiheita ja -raportteja yhteisöjen jäsenten avustuksella, ovathan he lähellä 'ruohonjuuritasoa'. Eräs ryhmä esitti ajatuksen että tietyt alueet saisivat omat 'lähettiläänsä', joista voisi kehittyä eräänlaisia *yhteisöreportterereita*. Bradford Community Broadcasting'illa Englannissa on yhteisöreporttereita eri puolilla kaupunkia jotka tuovat uutisia audioaseman aamulähetyksiin.

Kertomusten tuominen studioon ja niiden äänittäminen siellä pitää sisällään omia haasteita. Studiotyöskentelyn paine voi vaikuttaa ihmisten kykyyn vapautua ja puhua sujuvasti. Kuten kaikki yhteisöradiotyö tämäkin vaatii esiintymisvarmuuden asteittaista rakentamista.

Eräs osanottaja kommentoi asiaa seuraavasti:

Tämä oli uusi lähestymistapa myös kouluttajalle, joka kuitenkin onnistui siinä, mikä Crosstalk-kurssissamme oli kaikkein keskeisintä: hän todella osasi innostaa koulutettavia kertomaan tarinoitaan varsinkin silloin kun olimme luokkahuoneessa. Kun menimme studioon eivät tulokset olleet yhtä hyviä koska joillekin koulutettaville studiotyö oli jo tuttua kun taas toiset olivat vasta-alkajia.

Lisää esimerkkejä tarinankerronnasta ja äänimateriaalista:

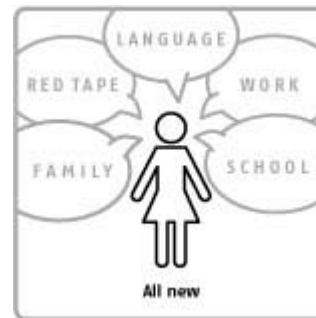
- ❖ *'Elämäni on tarina'* on kirjailija ja kuvittaja Lauren Child'in ja UNESCON yhteistyö missä kootaan lasten tosikertomuksia, alkaen niistä jotka ovat pudonneet Unescon tukemien projektien ulkopuolelle (www.mylifeisastory.org)

- ❖ *'Kertomuksia jaettaviksi'*
Tämä oli Soundart Radion idea. Ihmisiä pyydetään ensin kertomaan jostakin heille nostalgiaa herättävästä esineestä. Myös valokuvia ja musiikkia voidaan käyttää kertomuksia innostamaan. Jakakaa elämäntarina muiden kanssa ja tehkää pieni radio-ohjelma. (SOUNDART RADIO 102.5 fm www.soundartradio.org.uk)

Luovuuden laukaisijat

Kielivaikeuksien takia halusimme käyttää yksinkertaisia koulutusmetodeja. Yhdessä ryhmässä valtaosa koulutettavista piti haittana sitä etteivät osanneet sujuvasti puhua maan pääkieltä. *Luovuuden laukaisijan* ideana on käyttää keinona luovaa välinettä, kuten taidesinettä, valokuvaa, roolipelikortteja, musiikkia tai draamaa, ja sen avulla saada osanottajat fokuoitumaan kertomuksiinsa. Näin voidaan myös osoittaa uusi tapa radioaiheiden kehittelyyn edeten spesifisiin radiotaitoihin kuten äänityslaitteiden käyttöön, editointiin tai skriptin tekemiseen.

- Radio Robin Hood on kehittänyt *radio-ohjelmakortteja* (katso liite 2) helpottamaan ohjelmatyön eri *elementtien* selventämistä. Koulutettavien annetaan asettaa kortit kuulemiensa audioleikkeiden mukaiseen järjestykseen. Audioesimerkkien kanssa nämä kortit ovat kurseilla osoittautuneet hyvin toimiviksi.
- ‘Migrantas’-projekti on kehitelty *piktogrammien* ideaa. Näiden avulla voidaan saada aikaan keskusteluja ja haastatteluja ihmisten elämästä

- ‘Piktogrammit | Yksinkertaisuus ja ilmaisuvoima
Piktogrammit toimivat siirtolaisten visuaalisena kielenä. Niiden yksinkertaiset, universaalisti ymmärrettävät kuvat herättävät tunteita: taustoistaan huolimatta ihmiset tunnistavat itsensä niistä, heidän näkemyksensä avartuu ja he saattavat jopa muuttaa katsantokantojaan. Lisää esimerkkejä löytyy sivustolta http://www.migrantas.org/web_migrantas_english.html. Katso myös liite 4
- Musiikilliset laukaisijat: jokainen tuo oman suosikkikappaleensa ja kertoo missä oli kun ensi kerran kuuli sen ja miksi se on hänelle niin tärkeä.

Resurssit ja tilat

Crosstalk-kurssit käyttävät partneriryhmien ja radioasemien omia tiloja. Ryhmätyöhuoneiden on oltava tarpeeksi tilavia. Koulutettavien tulee voida työskennellä pöytien ääressä ja suositeltavaa on että tilat mahdollistivat osanottajien työskentelyn pienryhmissä esim. Draamaharjoitusten aikana. Mikäli mahdollista pitäisi voida tarjota seuraavat palvelut:

- Kannetavat digitaaliset äänityslaitteet, mikrofonit ja kuulokkeet
- Tietokoneet joissa digitaalinen editointiohjelma (suositus – Audacity-ilmaisohjelma)
- Audiotoistolaitteet (jossa USB liitin)
- Kuulokkeilla kaksoisadapteriliitin (jotta voidaan kuunnella pareittain samaa äänitystä/editointia)
- Dataprojektori näytöllä (yhdistetty laptopiin tai PC:hen)
- Internet-yhteys
- Opetustaulu ja kyniä
- Suuria seinään kiinnittyviä paperiarkkeja sekä värimarkkereita
- Valkoista paperia, kortteja ja kyniä suunnitteluun, brainstorming'kia ja luovaa työskentelyä varten
- Pääsy radiostudioon ohjelmia kokeilemaan, haastatteluja harjoittamaan jne.
- Mahdollisuus kahvi- ja teetarjoiluun.
- Jos on kyse kokopäiväisestä ryhmätyöstä on hyvä pyrkiä tarjoamaan lounas tai kehottaa ihmisiä tuomaan mukaansa voileipiä ja syömään yhdessä. Jos osanottajat joutuvat menemään muualle lounastamaan se lisää heidän kulujaan ja voi vähentää läsnäoloa iltapäivän osiolla muiden velvollisuuksien kutsuessa.

Yksityiskohtainen kurssirakenne ja opetussuunnitelma

Olemme jakaneet sen 5 sessioon (katso sivu 12 aikatauluvaihtoehdoista)

Sessio 1	Esittelyt, nauhoittaminen, haastattelu, tarinankerronta
Sessio 2	Ohjelmankehittely.
Sessio 3	Päätöksenteko ja editointi
Sessio 4	Studiotyö, musiikki, skriptinteko ja tarinankerronta
Sessio 5	Tarinat tekevät ohjelmia. Miten meni? Mitä seuraavaksi

Sessio 1				
Esittelyt, nauhoittaminen, haastattelu, tarinankerronta				
<i>Toiminto / Aika</i>	<i>Tavoite</i>	<i>Sisältö</i>	<i>Metodi / *Materiaali* / Ehdotukset</i>	<i>Käytetty aika</i>
1. 15min ☐ ☐	Vapautuneen ilmapiirin luominen	Osanottajat esittelevät itsensä ja kertovat miksi yhteisöradio kiinnostaa heitä. ☐	Ottakaa pariaksi ryhmästä joku jota ette tunne hyvin – esitelkää hänet muulle ryhmälle ja ottakaa selvää miksi yhteisöradio kiinnostaa muita	.00-00.15
2. 5 min	Kurssin esittely	Kouluttaja/t kertovat lyhyesti kurssista ja mitä ensi tapaamisen aikana tehdään ☐	Lyhyen ja selkeän työsuunnitelman jako	00.15-20
3. 15min ☐ ☐	Ryhmähengen vahvistaminen, keskustelun ja kommunikaation rohkaiseminen	Kukin osanottaja mainitsee itsestään kolme asiaa josta yksi ei pidä paikkaansa. Ryhmä yrittää selvittää mikä se on. ☐	Kouluttaja ohjeistaa harjoitukseen jonka osanottajat suorittavat omatoimisesti	00.20-30
4. 10 min	Itseluottamusta kasvatetaan tarjoamalla roolimallia	"Minä onnistuin!" Kouluttaja kertoo oman yhteisöradioon liittyvän tarinansa ☐	Dioja kouluttajasta yhteisöradio-työssä - "Minä onnistuin! (katso alla)	00.30-40
5. 10 min	Osaamisen ja itseluottamuksen kasvattaminen haastattelutilan- teessa ja mikrofonin käytössä	Kouluttaja havainnollistaa eri mikrofoni-tekniikoita ja kertoo erityyppisistä kysymyksistä ☐	(katso Käsikirjan Appendix, Haastattelujen checkauslista ja Haastattelu - Kysymisen Taito) ☐ (http://interaudio.org/cms/index.php?option=content&task=view&id=340&Itemid=37)	00.40-50
6. 40 min	Mikrofonin ja äänityslaitteen käyttötaidot hallintaan	Osanottajille tarjotaan tilaisuus harjoitella partnereidensa äänitystä ja saada niistä perustallenteet	Parityöskentelyä. Mikrofonit kullekin parille. Ehdotus! Kerro tarina siitä kuinka tänä aamuna heräsit! 2 minuuttia maksimissaan! Kouluttaja/t kulkee ympäriinsä ja antaa palautetta kullekin parille ☐	0.50-1.20
7. 15 min		TAUKO		
8. 45 min	Äänitystaitojen kasvattaminen Aloitetaan tarinoiden	'Löydä tarina' -avain luovuuteen Kukin äänittää 5 minuutin tarinan	Kerro mikä tahansa tarina ☐ Oman kulttuurin satu/taru/tarina, ☐ Oma muuttotarina, ☐ Hauska muisto omasta lapsuudesta ☐ 5 minuuttia kukin! ☐	1.h 35- 2.20

	äänittäminen			
9. 40 min	Äänitys- ja luovuus- tekniikkoihin perehtyminen ☐ Kriittisyyden oppiminen ja ryhmäpalautteen hyväksyminen	Äänitysten esittämistä ryhmälle Keskustelua ja äänitystä Kriittinen arviointi ryhmässä ☐	Kuunnellaan kutakin äänitystä ryhmässä Ohjaaja antaa myönteistä ja hyödyllistä palautetta ja pyytää palautetta ryhmältäkin ☐	2.20-3.00
10. 10 min	Mahdollisuus antaa palautetta ja merkitä vahvuudet ja heikkoudet	Session lyhyt arviointi	Kukin osanottaja kirjoittaa/merkitsee arvioinnin päivästä kortille esim.	3.00-3.15

Sessio 2 Ohjelmankehittely				
<i>Toiminto / Aika</i>	<i>Tavoite</i>	<i>Sisältö</i>	<i>Metodit / *Materiaalit* / Ehdotuksia</i>	<i>Käytetty aika</i>
1. 10min	Ihmisten huomion vangitseminen toiseen istuntoon ☐	Lämmittelyharjoitus	Kulkemista ryhmän keskellä tervehtien "hei/hyvä huomenta / päivää/iltaa" jokaiselle ainakin kahdella kielellä. ☐	00.00-0010
2. 30min	Identifioi radio-ohjelman eri osatekijät	Mitä radio-ohjelmaa pitää sisällään?	Käytä Kuvakortteja merkitsemään haastattelua, musiikkia, keskustelua jne. ☐	0010-0040
3. 20 min	Identifioi ohjelman sisältö	Brainstorming-harjoitus ryhmän intressien selvittämiseksi. Kysymyksiä: 1. Mitä siirtolaisryhmät kaipaavat? 2. Miten yhteisöradio voisi olla avuksi?	Ensimmäinen kysymys voi olla sopiva ryhmälle, jolle radiotyö on uutta. Toista kysymystä voi käyttää ryhmälle joka on jo jonkin verran toiminut radion parissa. Brainstorming-session päätteeksi vastaukset on hyvä jakaa 3 ryhmään Kielen ja ymmärryksen mahdollistaminen Eristyneisyyden vastatoimet. Integraation helpottaminen (katso Taulukkoa Siirtolaisen intressit alla . Tarkemmin käsikirjassa) ☐	00.40-01.00
4. 30 min	Kuunteleminen ja keskeiset taidot	Osanottajilla annetaan kuunnella esimerkkejä radiotyöstä, jotta heille muodostuisi kuva asiasta. Keskustelua palautteesta ryhmän kanssa. ☐	Valitkaa juttuja/haastatteluja/vox poppia joihin ryhmä voi samaistua. Pitäkää ne lyhytkestoisina - ei enempää kuin 5 min. Mikäli käytätte yhteisön piiristä tulevia ohjaajia tehtävä sopisi heille roolimallin antamiseksi.	01.00-01.30
		TAUKO ☐		1.30-1.45
5. 60 min ☐	Haastattelun ja ryhmätyöskentelyn harjoittelua	Osanottajat valitsevat aiheen yhteisöraportille. Jako kolmeen 1. raportteri	Aiheet voidaan saada brainstormingin TAI Yhteisötoimittajan Luovuusavainta käyttäen.	1.45-2.45

		2. haastateltava 3. havainnoitsija Vaihda rooleja niin että jokainen saa vuoronsa. Ohjaajan tehtävä on valvoa että näin tapahtuu!	Jakakaa piktogrammi-ideoita kertomuksia inspiroimaan - katso Opetus-materiaali. Määritä haastatteluihin käytettäväksi max. 5 min. ☐ ☐	
6. 20 min	Kuuntelua ja palautekyselyä	Kaikki ryhmä kuuntelevat omat haastattelunsa.	Kuunteleminen on pienessä ryhmässä ensikertalaiselle helpompaa kuin isossa.	2.45-3.05
7. 15 min ☐	Haastattelujen sovittaminen radio-ohjelmaan	Radio-ohjelmien eri osatekijöiden kertausta. Keskustelua siitä mitkä niistä sisältyvät kurssilaisten omiin ohjelmiin.	Aloita ajankohtais- tai "variaatio" ohjelmaideoista. Käytä fläppitaulua ideoiden merkitsemiseen. ☐ ☐	3.05-3.20
8. 10 min	Lyhyt palaute tästä sessiosta	Palaute tuotannossa mukana olemisesta		3.20-3.30

Sessio 3		Päätöksenteko ja editointi		
Toimi / Aika	Tavoitteet	Sisältö	Metodit / *Materiaali* / Ehdotukset	Käytetty aika
1. 10 min	Lämmittelyharjoituksia	Kerro jollekulle kiinnostavasta uutisesta jonka radiosta kuultu viimeisen 24 tunnin aikana		0.00-0.10
2. 30 min	Intro uutisarvosta	Vertaa viimeisten 24 tunnin uutisjuttuja valtavirtamediassa ja yhteisömediassa "Pakolaisviikon" aikana	<p>1. Ohjaaja valmistelee pakan kortteja, jossa kussakin on yksi päivän radiossa ollut uutisjuttu</p> <p>2. Toisessa pakassa on "Pakolaisviikon radion" ohjelmia –katso linkki http://www.refugeeweekradio.net/liveprogs.htm</p> <p>Jako kahteen ryhmään, yksi korttipakka kullekin ryhmälle Ryhmät keskustelevat 10 minuuttia erikseen ja sitten keskustelua suuremmassa ryhmässä</p>	0.10-0.40
3. 20 min	Johdatus editointiin Perustaidot	Johdatus digitaaliseen editointiin. Tehdään yhdessä äänityksiä ja käytännön harjoituksia digitaalisessa editoinnissa	<p>Annetaan näytöllä esimerkkejä editoinnista jonka jälkeen henkilölle/parille annetaan yksilöllistä opastusta</p> <p>Valmistellaan peruseditointitehtäviä</p> <p>Parityöskentelyä</p>	0.40-1 t
4. 60 min	Haastattelun editointi	Osanottajat harjoittelevat digitaalista editointia käyttäen sessio 1 haastatteluja	<p>Ohjaajat/avustajat auttavat osanottajia sisällön editoimisessa</p> <p>Ehdottakaa editointiin käytettäväksi viidestä kolmeen minuuttia</p>	1-2 t

Toiminto / Aika	Tavoitteet	Sisältö	Metodit / *Materiaali* / Ehdotukset	Käytetty aika
5. 15 min		TAUKO		2.15
6. 45 min	Keskustelua sisällöstä, sekä ohjelman materiaalista päättäminen	Kelausta ja keskustelua haastatteluista	Ohjaaja kuunnellutta uudestaan valikoiman haastatteluja. ☐ Ryhmä keskustelee niiden käytöstä ohjelmassa. Onko niiden joukossa sellaisia joita ei toimituksellisista tai teknisistä syistä voida käyttää lähetykseen? ☐	2.15-2.45
7. 10min	Seuraavan session valmistelua	Jokaista pyydetään tuomaan ☐ 1 musiikkikappale joka on tärkeä. ☐ ☐ 2. Esine (valokuva, tavara, vaatekappale, johon sisältyy tarina) ☐	Kouluttajat rohkaisevat ihmisiä tuomaan esineitä seuraavaan sessioon esimerkkejä antaen Selittäkää missä formaatissa musiikkia voidaan soittaa ☐ ☐ ☐ ☐	2.45-2.55
8. 15 min	Palauteharjoitus	☐ Lyhyt sanallinen palaute sessiosta ☐	Mitä olet oppinut? ☐ Mikä oli "hyödytöntä"?	2.55-3.10

Sessio 4 Studiotyö, musiikki, skriptinteko ja tarinankerronta				
<i>Toiminto/ Aika</i>	<i>Tavoitteet</i>	<i>Sisältö</i>	<i>Metodit / *Materiaali* / Ehdotukset</i>	<i>Käytetty aika</i>
1. 5 min	Ihmisten yhteen- saattaminen ☐	Lämmittelyä	Ohjaajat valitsevat sopivat (voidaan jättää tekemättä jos ryhmä on jo fokusoitunut) ☐	00.00- 00.05
2. 40 min	Kiinnittää ihmisten huomio musiikkiin ☐	Jokainen esittelee musiikki-valintansa kappale saa soida vain minuutin ja sitten kerrotaan miksi tämä valinta ja mitä muistoja se tuo mieleen ☐	Älkää vielä äänittäkö! Tästä kehitetään myöhemmin aihe – kun voitte äänittää kunkin henkilön esityksen heidän musiikkivalintansa yhteyteen. Jos joku on unohtanut musiikkinsa –ehkä he voivat laulaa sen!	00.05- 00.40
3. 40 min	Fokusoidaan kerrottuun tarinaan	Kerro tarina tuomastasi tavarasta. Kertomusten nauhoitus –ehdotettu pituus 3-5 minuuttia	‘Tarinani’ esineestä joka on tärkeä – esim. valokuva, tavara, vaate – joka kertoo sinusta ☐ (katso Manuaalin sivu 16 ,	00.40- 01.20
TAUKO				
4. 30 min	Kehitetään yhdessä radio-ohjelman idea	Jako 2-3 hengen ryhmiin. Kukin ryhmä keskustelee ideoistaan ja saa palautetta	IDEOITA! Ohjelmaan voi sisältyä haastatteluja, henkilökohtaisia kertomuksia, vapaata keskustelua, musiikkia, yhteisöuutisia, runoja, lauluja ☐ ☐ Tiimityötä (2-3 riippuen koko ryhmän suuruudesta)	1.30-2.10
6. 90min ☐	Työpaja käsi- kirjoittamiselle studionauhoitus- taidoille ☐	Ryhmä 1: Studio harjoittelua + Ohjelman ajoa (desk driving) Ryhmä 2: käsikirjoitus-yhdistää ja lyhentää materiaalia ☐	Kullekin ryhmälle aikaa 45 min-sitten vaihto! ☐ ☐	2.10-3.40
7. 5 min	Palaute	Nopea kierros session kokemuksista – vain yhdellä sanalla!		3.40-45

Sessio 5 Tarinat tekevät ohjelmia. Miten meni? Mitä seuraavaksi				
<i>Toiminto / Aika</i>	<i>Tavoitteet</i>	<i>Sisältö</i>	<i>Metodit / *Materiaali* / Ehdotukset</i>	<i>Käytetty aika</i>
1. 20 min	Äänen 'lämmittäminen'	Jäänmurtaja äänen lämmittämiseksi	Kengät pois-kummatkin jalat lattialla 10 syvää, hidasta hengitystä Kuvitelkaa pureksivanne purukumia-liioitelkaa! Sanokaa 'minun nimeni on... ja olen radio- kuuluttaja! □ Sama uudestaan vaihtelevin kasvonilmein.	0.00-0.20
2. 60 min	Tarinoiden tuottaminen/□ haastattelut ja henkilökohtainen musiikkivalinta	Kun produktio on valmis - viimeistelee äänitystä ja editointia □	Ohjaajat avustavat ihmisiä ohjelman täydentämisessä	0.20-1.20
3. 60 min □	Jokainen vuorollaan esittelee ohjelmansa aiheen musiikin kera □ □	Jokainen äänittää 'livenä'- esittelee oman ohjelmansa ja musiikki-kokoelmansa	Parityöskentelyä Käydään läpi ohjelman esittely ja musiikki jokaisen kanssa Kouluttajat auttavat jokaista saamaan tehtävä valmiiksi □	1.20-2.20
15 min		TAUKO		2.20-2.35
4. 40min	Jokaisen työ kuunnellaan ja annetaan palautetta	Kuunnellaan kaikki ohjelmat	Positiivinen ja kannustava palaute. Ehdotuksia ja parannuksia □	2.35-3.25
5. 20 min	Miten saat työsi yhteisöradion lähetykseen? □	Seuraavat askeleet uusille ohjelmantekijöille	Käsittele kaikki mahdolliset lähetyksiin liittyvät asiat - juridiset, tekniset, aikataululliset	3.25-3.45
6. 15 min	Palaute kouluttajille ja Crosstalk-tiimille	Kurssin arviointi	Kouluttajat selittävät, kuinka palautekyselyt edesauttavat tulevien kurssien suunnittelua	3.45-4.00

Case Study 1 - Pakolaiskoulutus Peterborough'n Community Radiossa

Peterborough'n Community Radion (PCR) projekti alkoi 2007. Se on hyväntekeväisyysyhteisö joka pyrkii radion välityksellä tukemaan, ohjaamaan ja tarjoamaan asiantuntemusta paikallisille järjestöille. Peterborough'ssa asuu arviolta 163 300 ihmistä. Heistä 14.3% määrittelevät itsensä ei-valkoisiksi briteiksi. Noin 20

000 uutta itäeurooppalaista tulokasta ja 6 000 pakolaista ovat asettuneet kaupunkiin ja tämän nopean demograafisen muutoksen tuloksena yhteisössä on syntynyt jännitteitä.

PCR :n käyttämät menetelmät ovat ainutlaatuisella ja innovatiivisella tavalla auttaneet radiota saamaan uudet tulokkaat (ikään, etniseen taustaan, sukupuoleen tai uskontoon katsomatta) mukaan vapaamuotoiseen koulutukseen; eritoten vaikeasti tavoitettavat ryhmät joilla on monta estettä osallistumiseen.

PCR :n suunnitelma oli seuraavanlainen:

- ❖ Yhteisöradioaseman kehittäminen työkaluksi yhteisön konsultointiin, sitouttamiseen ja osallistumiseen
- ❖ Paikallisten pakolaisyhteisöjen voimauttaminen mediakoulutuksen avulla
- ❖ Minieditointikonaisuuden installoiminen toimintakeskukseen jotta paikallisilla ihmisillä olisi mahdollisuus valmistella audiosisältöjä omissa tiloissa.²

Crosstalk-koulutus järjestettiin toukokuussa 2009 ja siihen osallistui Peterborough'n pakolais- ja siirtolaisyhteisöjen jäseniä, Afrikan mantereelta tulleita, kurditaustaisia, irakilaisia sekä portugalilaisia. Koulutettavista moni tuli mukaan Englannin kielikurssin

² PCR three year activity plan (2007- 2009) see www.pacouk.org

(ESOL) kautta, joka myös pohjasi radioprojektiin. Radion kouluttajana toimi pakolainen jolla oli radiokokemusta. Hän tarjosi roolimallin pakolaistaustaisesta henkilöstä josta oli tullut radiotoimittaja.

2-päivän kurssin tarkoitus oli auttaa osanottajia saamaan käytännön kokemusta radion äänityslaitteiden ja –tekniikoiden käytöstä, samalla kehittämällä työskentelyvarmuutta, kommunikointitaitoja ja –metodeja, niin että kykenisivät toimimaan yhteisönsä lähettiläinä – itse asiassa yhteisöreporttereina.

Ensimmäisenä päivänä kurssilaiset tutustuivat tarinankerrontaan ja oppivat miten saada kuulijat kiinnostumaan ja innostumaan. Esimerkkien avulla dekonstruoidiin radiotarinoita kunnes osanottajat kykenivät erottamaan hyvien radiotarinoiden keskeiset elementit. Konseptina käytettiin ”löydä tarina” joka toimi hyvin ryhmässä jota yhdisti ainakin se, että he kaikki olivat vasta saapuneet maahan, jonka kieli ja ympäristö oli vieras. Kun osanottajille selvisi radion ja tarinankerronnan välinen yhteys he ymmärsivät myös sen mitä, miksi ja milloin pitää äänittää. Heille opetettiin valikoima helppoja mutta tehokkaita audioäänitys- ja haastattelutekniikoita ja lisäksi digitaalisen editoimisen perusasiat. Toisen päivän aikana osanottajat saivat tietoa siitä kuinka yhteisöradiota voi käyttää oman ryhmän ihmisten voimauttamiseen. He oppivat laatimaan lähetysjärjestyksen, käyttämään studiota ja sen mikseripöytää, ja tekivät tiiminä 10 minuutin lähetyksen.

Tutustuttuaan tarinankerrontaan sekä keskusteltuaan uutisarvosta ja omista uutisjutuistaan ryhmä kykeni käytännön taidoillaan ottamaan tekniikan haltuunsa ja kuuntelemaan toistensa tarinoita. Kouluttajan käyttäminen roolimallina oli tehokasta ja vuorovaikutus osanottajien välillä erinomaista. Pakolainen kykeni puhumaan toisen siirtolaisen kanssa luottamuksellisesti paostaan ja vainosta jonka kohteeksi oli joutunut. Vuoropuhelu oli hieno ja auttoi koko ryhmää ymmärtämään minkälaisia mahdollisuuksia radion avulla avautuu.

Kaikki osanottajat olivat yhtä mieltä siitä että olivat oppineet uusia taitoja. He halusivat myös lisätä tietämystään yhteisöradiosta ja sen tuomista mahdollisuuksista informoida ja valtaistaa yhteisöjensä jäseniä.

Päivitys ...Koulutuksen jälkeen

Moving Stories/Crosstalk -projektista saadut hyvät kokemukset myötävaikuttivat siihen että Peterborough FM sai kahden vuoden apurahan yhteisöradioprojektinsa kehittämiseen ja pystyi nimittämään kouluttajan, Dan Cissokhon, projektin palkalliseksi johtajaksi.

Osanottajat kehittivät radio-osaamistaan ja muitakin taitoja kuten kommunikaatio- ja IT-taitoja, saivat lisää itseluottamusta ja oppivat itseilmaisua ja vuorovaikutusta. Projektin tarjosi kokoontumispaikan paikallisille siirtolaisille, pakolaisille sekä tummaihoisille ja etnisille vähemmistöille ja kasvatti heidän toimintavalmiuksiaan. Monet ryhmät kuten puolalaisten opettajien ryhmä, liettualaisten ryhmä, zimbabwelaisten ryhmä ja kirkkoyhteisö Bethesda Community Church saivat mahdollisuuden kommunikoida ryhmänsä jäsenten ja siitä kiinnostuneiden mutta myös koko yhteisön kanssa.

Ensisijaisten edunsaajien lisäksi oli yleisöllä, radion kuuntelijana, hyötyä projektista. Yhteisöradioprojekti tarjosi vaihtoehtoisen kanavan alueen muiden asemien ohelle, tuoden eetteriin ohjelmia sellaisille ryhmille joita muut alueelliset ja kaupalliset asemat eivät olleet palvelleet riittävän hyvin. Yhtenä esimerkkinä mainittakoon radiolähetys ”viharikoksista”, jossa keskusteluun osallistuivat kansalaiset, poliisi ja puolaa puhuva poliisin yhteyshenkilö.

Yhteisöjen ja etenkin uusien tulokkaiden kerrotaan tunteneen, että olivat saaneet äänensä kuuluville, mikä Peterborough'n alueella sekä yksilö- että ryhmätasolla lisäsi yhteenkuuluvuuden ja arvostetuksi tulemisen tunnetta.

Lisää informaatiota Peterborough Community Radiosta antaa
<http://www.pborofm.com/> and Facebook Peterborough Community Radio.

Case Study 2 - Sunderland'in siirtolaisopiskelijat

Muutettuaan Intiasta Sunderlandiin Masters in Radio Production and Management-tutkintoa suorittamaan, journalisti Gloria Khamkar kuunteli yliopiston opiskelija- ja yhteisöradiota. Hänestä tuntu etteivät kansainvälisen opiskelijayhteisön merten takaa tulleet lukuisat opiskelijat olleet riittävän hyvin edustettuja radiossa ja hän keksi että heidät tulisi kouluttaa tulemaan osaksi sitä. Kaupunkiin ja yliopistoon tullessaan hän oli törmännyt sekä positiivisiin että negatiivisiin asenteisiin. Haastattelututkimuksessa eräs kaukaa tullut opiskelija kuvasi Sunderlandia sanoin ‘kalsea paikka, kalseat ihmiset’.

Hän otti yhteyttä yliopistonsa kansainvälisten asioiden virkailijaan, Indian Society’n puheenjohtajaan (intialaisten yhteisö), Hong Kong and Malaysian Society’iin (kiinalaisten ja malesialaisten yhteisö), Indonesian Society’iin (indonesialaisten yhteisö) ja Irish Society’iin (irlantilaisien yhteisö). Heidän kautta hän sai 21 vastausta yliopistossa opiskelevilta kansainvälisiltä opiskelijoilta eri maista. He tulivat Intiasta, Thaimaasta, Indonesiasta, Kiinasta, Saudi-Arabiasta, Vietnamista, Malesiasta ja Nigeriasta. He opiskelivat Bioteknologiaa, Liiketaloutta, Markkinointia ja Projektinhallintaa. Kakki olivat iältään 21 ja 24 väliltä. Jotkut olivat kolmatta vuottaan Sunderlandissa ja toiset vastasaapuneita. Kaikilla oli tiukat opintoaikataulut mutta silti he halusivat oppia jotain uutta ja heitä kiinnosti radiotyö jota heillä ei ollut aikaisemmin ollut mahdollisuus oppia.

Crosstalk-materiaalin ja oman journalistien kouluttajan kokemuksen pohjalta Gloria laati koulutussuunnitelman 11 opiskelijalle. Tavoitteena oli antaa heidän säännöllisesti tehdä ohjelmia opiskelijoiden yhteisöradioon. Lähetysten teemana oli tutustuminen eri maihin, niiden kulttuuriin, ruokaan ja musiikkiin, yhdessä yliopistossa opiskelevien

kansainvälisten opiskelijoiden kanssa. Hänen mottonsa oli ‘*Olemme kuin yhtä perhettä kulttuuriemme monimuotoisuudesta huolimatta*’

Kaikki koulutettavat eivät opiskeluasteiden takia kyenneet osallistumaan koko ohjelmaan mutta siitä huolimatta kurssi radio-ohjelmiseen oli hyvin onnistunut. Gloria sanoi:

”Olemme suhtautuneet toimintaan oppimisprosessina. He (koulutettavat) olivat kuunnelleet radiota, mutta eivät koskaan käyneet studiossa tai oppineet miten radio-ohjelma tehdään. Näin kuinka onnellisia ja innoissaan he olivat kun käsittelivät laitteistoja ja ollessaan studiossa. Vietnamilainen opiskelija Minh oli ihastuksissaan kun käsitti että hän mikrofoniiin puhuessaan kuuli oman äänensä kuulokkeissa. Rupattelimme kuin ystävien kesken mikä sai kaiken kuulostamaan hyvin luontevalta. Kun he puhuivat kotimaastaan liikutus valtasi heidät... ystävät jotka kuuntelivat heidän ohjelmiaan ilahtuivat kuullessaan heidän äänensä radiossa kertovan yhteisestä kotimaasta. Heidän kanssaan oli helppo kommunikoida koska he koko prosessin ajan säilyttivät iloisen innostuksensa. Lopputulos oli että aika moni heistä sanoi minulle haluavansa olla osa radiotiimiä jatkossakin. He sanoivat olevansa halukkaita työskentelemään radioasemalla oli tehtävä mikä tahansa, mikä mielestäni on todella hyvä lopputulos.”

Lisäehdotuksia siirtolaisopiskelijoiden saamiseen mukaan yhteisöradioon:

- Huomioikaa, että kakkoskielen käyttäjille kaikki sujuu hitaammin. Koulutustilanteissa on heille annettava riittävästi aikaa tuntee olonsa hyväksytyksi ja mukavaksi.
- Käyttäkää yksinkertaista kieltä ja runsaasti esimerkkejä
- Käyttäkää lämmittelyharjoituksia ja ryhmäkeskusteluja lisäämään keskinäistä ymmärrystä ja ideoiden määrää itse ohjelmaa varten
- Keskittykää erilaisuuksien sijaan siihen mikä ryhmässä kaikilla on yhteistä
- Yrittäkää sovittaa aikataulu niin että opiskelu ei kärsi - tämä voi tarkoittaa pitempiä ja tiiviimpiä sessioita

- Opettajan ja roolimallin tulisi muistuttaa kohderyhmää
- Tapa jakaa informaatiota ystävältä toiselle on tehokasta. Ystävät kiinnostuvat koska heidän ystävänsäkin osallistuu toimintaan
- Suorissa lähetyksissä on tarpeellista ensin tottua studioon vaikka osallistumalla toisen ohjelmaan. On hyvä tietää miltä tuntuu ennen kuin itse joutuu ottamaan paineita suorasta lähetyksestä.

Katso myös *sparksunderland.com* and Spark FM Facebook'issa

Case Study 3 - Radio Robin Hood Turussa: Radioaseman tekeminen helppopääsyiseksi ja erään maahanmuuttajan tarina.

Yhteisöradion kynnyksen ylittäminen. Miten Radio Robin Hoodista tuli maahanmuuttajille avoin ja helposti lähestyttävä.

Kun halutaan houkutella maahanmuuttajia mukaan yhteisöradiotoimintaan on tärkeää tehdä radio heille tutuksi panostamalla ensin yleisinformaation antamiseen. Koska Suomessa maahanmuuttajat asuvat melko eristäytyneissä ryhmissä on vierailtava siellä missä heitä on. Ihmisiä on pakko aktivoida osanottoon. Maahanmuuttajatkään eivät välttämättä syöksy yhteisöradioon tai miellä kuinka heille voisi olla hyötyä siitä, pitää siis aluksi tutustua erittäin hyvin kohderyhmään. Mitkä ovat heidän kommunikointitarpeensa? Kuinka yhteisöradio voi vastata näihin tarpeisiin? Maahanmuuttajaryhmien tapaamisissa tai radiokurssin alussa on suositeltavaa että radion kaikki toimijat tutustuvat kohderyhmään, ei pelkästään radiotyössä mukana olevat maahanmuuttajat. Tärkeää on lisäksi että ihmiset saavat kertoa kuinka ja miksi heistä tuli “radiotähtiä”. Antaa ihmisten tutustua toisiinsa – yhdistyksien kautta, juhlissa... naapurustossa.

Crosstalk-kurssia varten maahanmuuttajaorganisaatioille lähetettiin e-mail-esite ja niihin otettiin yhteyttä puhelimitse. Parhaaksi tavaksi saada osanottajia kurssille osoittautui esitteiden jakaaminen sellaisten maahanmuuttajien välityksellä jotka jo olivat/olivat olleet mukana Robin Hoodin toiminnassa. He jakoivat esitteitä edelleen ystävilleen, sukulaisilleen, kurssitovereilleen, yhteisönsä jäsenille jne. Tämä on hyvin toimiva tapa mainostaa radiokurssia, koska tutun kautta saatu tieto menee paremmin perille.

Kynnyksen ylittämistä helpottaa jos ihmiset osaavat kuvitella itsensä radioasemalle. Sitä kautta he tilanteen tarjoutuessa saavat rohkeutta ratkaisevan askeleen ottoon. Tätä voisi edistää vaikka kirjoittamalla aiheesta liittäen mukaan kuvia joissa maahanmuuttaja tekee yhteisöradio-ohjelmaa. Voidaan myös tehdä lyhyitä haastatteluja maahanmuuttajista ja heidän yhdistyksistään ja esittää niitä muuallakin kuin radiossa, esim. heidän omilla

Internet-sivustoillaan. Ihmisistä on useimmiten hauska kuulla oma äänensä ensi kertaa ihka oikeassa radio-ohjelmassa. Myös videot yhteisöradion arjesta voivat toimia maahanmuuttajien houkuttimena.

On odotettavissa että tulee kielen kanssa vaikeuksia mutta usein ongelma ei ole kovinkaan suuri. Yleensä ihmiset automaattisesti alkavat tulkata toisiaan ja auttavat toisiaan saamaan ajatuksensa esiin ja ymmärretyksi ja tila täyttyy mukavasti ilmapiiriä keventäen hyväntuulisesta vieraiden kielten sorinasta.

Lisäehdotuksia siirtolais/pakolaisryhmien saavuttamiseksi

- Uskontopohjaisten organisaatioiden välityksellä
- “Turistivierailuja” järjestämällä
- Roolimalli-esityksin (videon/audion/diojen avulla) siirtolaisryhmien keskuksissa
- Siirtolaisia roolimalleina käyttävien kampanjoiden avulla eetterissä tai sen ulkopuolella
- Painottamalla että on kyse äänilähetyksistä, radiossa ei tarvitse näyttää kasvoja
- Tai... “Onko teillä radiokasvot?” -kampanjalla

Erään siirtolaisen tarina ...

Mamadou Diop tuli Suomeen Senegalista 5 vuotta sitten. Hän on 25-vuotias ja tuli Robin Hoodiin Turun Työvoimatoimiston välityksellä. Mamadou puhui melko hyvin suomea ja oppi nopeasti radiotekniikat. Hänelle annettiin pääasialliseksi tehtäväksi radion vapaaehtoisväen avustaminen ohjelmien äänittämisessä ja editoimisessa. Hänen annettiin myös lukea Interpres Service’n ranskankieliset Kolmannen maailman uutiset.

Mamadou osallistui hyvin innokkaasti Crosstalk-koulutukseen. Ennen kaikkea hän halusi tulevilla radio-ohjelmillaan palvella maahanmuuttajia. Häntä kiinnosti myös keskusteluohjelman juontaminen Suomessa tapahtuvasta syrjinnästä. Ja – kuten on helppo ymmärtää – hänen suurin unelmansa oli urheiluohjelmien tekeminen.

Mamadou oli Suomeen tulostaan lähtien pelannut jalkapalloa suomalaisessa joukkueessa tavoitteena ammattilaisuus. Suomessa harva maahanmuuttaja on liittynyt

täkäläisiin urheiluseuroihin syystä etteivät tiedä miten liitytään koska urheiluseurojen informaatio ei ole tavoittanut maahanmuuttajia. Mamadou ei puhunut paljoakaan ensikokemuksistaan seurassa, muisteli kuitenkin kuinka yksinään hän aluksi oli saanut pukuhuoneessa istua ilman että kukaan joukkueensa jäsenistä tuli puhumaan hänelle.

Älykkäänä nuorena miehenä Mamadou on melko hyvin oppinut tuntemaan suomalaista yhteiskuntaa ja tiedostamaan kulttuurierot Senegalin ja Suomen välillä: “kummassakin kulttuurissa on hyvät ja huonot puolensa, joissakin asioissa toimimme Senegalissa paremmin, joissakin Suomessa ollaan parempia”, hän sanoo. Crosstalk-kursilla Mamadou oppi kuinka oma tarina ja omat kokemukset voivat toimia radio-ohjelman käyttövoimina. Kurssin jälkeen hänen koulutuksensa jatkui ja esiin nousi kysymys kuinka hän ohjelmillaan voisi olla hyödyksi maahanmuuttajayhteisöille? Palvelisivatko urheiluohjelmat tätä päämäärää?

Jatkossa Mamadoun radiokoulutus oli yksilöityä. Häntä kehoitettiin aktiivisesti ottamaan yhteyttä Turun alueen urheiluseuroihin. Radio Robin Hoodilla oli ennestään yhteys Työväen urheiluliittoon, TUL:in piirijärjestöön. Liitolla on jäsenenään 1.100 urheiluseuraa Suomessa. Mamadou oli jo tietoinen tästä mutta vasta Crosstalk-kurssin jälkeen hänen onnistui saamaan kontakti Turun alueen urheiluseurojen johtohenkilöihin ja valmentajiin. Crosstalk-kurssi päättyi maaliskuussa. Touko- ja kesäkuussa Mamadou tuotti kaksi 15-minuutin radio-ohjelmaa kumpanakin kuukautena. Hän halusi kertoa maahanmuuttajille mahdollisuudesta liittyä TUL:n paikallisiin urheiluseuroihin. Kaikki radio-ohjelmat nauhoitettiin Robin Hood’in studiossa, minne Mamadou kutsui vieraita TUL:n urheiluseuroista.

Mamadou teki urheiluohjelmansa suomenkielellä. Hän olisi ensin halunnut tuottaa ohjelmat englanninkielisinä mutta harkittuaan asiaa ja kohderyhmää tarkoin hän päätyi ainoana mahdollisuutena Suomen kielen käyttöön.

Mamadou oli aluksi hyvin huolissaan omasta kielitaidostaan ja virheitä välttääkseen hän pyysi kouluttajaa tarkistamaan kysymyslistat. Niistä näkyy myös kuinka Mamadou

kehittyi ohjelmia tehdessään. Aluksi hän kysyy virallisia ja kuivahkoja asioita, kuten milloin seura perustettiin, paljonko jäseniä jne. (katso liite 6, Annex 1)

Henkilökohtaisen ohjauksen tarkoitus oli kannustaa Mamadou'ta luottamaan omiin kokemuksiinsa ja omaan puhetyyliinsä ja Mamadou'n ja kouluttajan välillä käytiin usein pitkiäkin keskusteluja. Lähestymistapa oli yksinkertainen, esimerkiksi ”kertoisitko ystävälle johon törmäät kadulla urheiluseurastasi ensimmäiseksi sen minä vuonna se perustettiin?”. Askel askelelta Mamadou on kehittänyt taitojaan radiojuontajana. Hän ei enää niin kovasti murehdi Suomen kielen taitonsa puutteita eikä tuo kysymyslistoja kouluttajalle tarkistettaviksi. Kysymyksissäkkin on enemmän ”lihaa luiden päällä”. (katso liite 6, Annex 2)

TUL:sta saatu palaute on ollut erittäin positiivinen. Mamadou'lla oli tapana nauhoitusten jälkeen kutsua kouluttajakin studioon, jossa hän kuunnellutti nauhaa kaikille. Tällöin kouluttajalle tarjoutui mahdollisuus tavata studiovieras samalla kun antoi palautetta. Eräs valmentajista lausahti: “miksi emme aikaisemmin ole saaneet tietoa tästä (eli yhteisöradiosta) ... maahanmuuttajat ovat tervetulleita urheiluseuraamme, emme vain ole onnistuneet tavoittamaan heitä siinä määrin kuin olisimme halunneet”.

Mamadou'n radiotyö tunnetaan jo hyvin TUL:n piirissä ja liiton urheilulehdessä, *TUL-lehdessä*, jolla on yli 35.000 lukijaa, oli artikkeli TUL:n ja Radio Robin Hoodin yhteistyöstä. Mamadou'lle voi siis tulevaisuudessakin tarjoutua mahdollisuuksia toimia urheilujournalistina.

Case Study 4 - Civil Radion siirtolaiskurssi ja ”Jokamiehen oikeus”-ohjelma Budapestissa.

Yksi tärkeimmistä syistä Civil Radion perustamiseen oli antaa ääni äänettömille. Haluttiin kannustaa yhteiskunnan marginaalissa eläviä ryhmiä kuten vanhuusväestöä, siirtolaisia, etnisten vähemmistöjen yhteisöjä ja vammaisia kertomaan itsestään ja elämästään, ja antaa heille tarvittavat taidot ajatustensa julkituomiselle.

Unkarissa siirtolaisuus on erilaista kuin esim. Alankomaissa, Saksassa ja Ranskassa. Unkaria pidetään jonkinlaisena transit-maana. Historiasta johtuen, II. maailmansodan seurauksena supistuneiden rajojen takia, monet Romanian, Serbian, Slovakian ja Ukrainan kansalaiset (jotka itse asiassa ovat etnisiä unkarilaisia) muuttavat siirtolaisiksi Unkariin. Vaikkakin he lain mukaan ovat siirtolaisia he kuitenkin tulevat maahan sinne pitemmäksi aikaa jäädäkseen kuin Aasiasta ja Afrikasta tulleet pakolaiset. Siksi Crosstalk-projektikin on vähän toisenlainen Unkarissa. Tulijat kuuluvat kulttuurisesti Unkariin, tuntevat maan, puhuvat kieltä – vaikka he juridisesti ovatkin siellä samalla siirtolais- tai pakolaisstatuksella kuin Afrikasta tulleet.

Yllämainitusta johtuen Civil Radio mukautti ohjelmaa niin että koulutuksen ja työpajojen sijaan toimittiin ryhmätyöperiaatteella kuitenkin niin, että asiat joita käsiteltiin pysyivät samoina.

Kulttuurien välistä ohjelmaa toteuttaessaan, jossa eri taustoista poimitut ihmiset yhdessä tekivät luovaa työtä, Civil Radion pyrki osoittamaan kuinka suuri merkitys vuorovaikutussuhteissa ihmisten välillä on suvaitsevaisuudella, ihmisoikeuksilla, ja kulttuurien monimuotoisuudella.

Crosstalk-ohjelma saavutti alkuperäisen tavoitteensa koulutusohjelman runkoon tehdyistä muutoksista huolimatta. Perinteisen koulutuksen ja työpajan sijaan koottiin yhteistyöryhmä, joka valmisteli projektin tavoitteiden mukaisia radio-ohjelmia.

Ennen kaikkea tarkoituksena oli saada aikaan hyvä radio-ohjelma, sarja tietorikkaita lähetyksiä joihin radion kuuntelijat voisivat osallistua. Aito ilmaisu ja aiheen käsittely syntyy parhaiten sellaisten ihmisten kautta joilla on omakohtaista kokemusta – joiden on ollut pakko jättää kotinsa ja hakea turvapaikkaa vieraasta maasta.

Radiolla oli kaksi kouluttajaa/pääeditoijaa jotka opastivat ja valvoivat osanottajien toimintaa. Intensiivikurssin jälkeen pidettiin viikoittaiset toimitukselliset kokoukset, joissa ryhmän jäsenille jaettiin käytännön tehtäviä. Jälkeenpäin näitä harjoituksia analysoitiin ja keskusteltiin siitä mitä niistä oli opittu.

Ryhmän jäsenten kanssa tuotettiin viikoittainen radio-ohjelma *Everyone's Right*. (Jokaisen oikeus) (Kyseessä oli jo lähetyksessä olevat ohjelmasarja, josta kurssin avulla tuli kaksikielinen. Aiheita käsiteltäessä otettiin huomioon sukupolvien ja kulttuurien väliset näkökannat.) Viikoittaisten toimituksellisten kokousten aikana osanottajat saivat ehdottaa teemoja tähän 'paranneltuun' ajankohtaisohjelmaan ja jakaa tehtävät sekä päättää kuka tekee haastatteluja kenenkin kanssa ja milloin jne. Koska osanottajat olivat oppimisvaiheessa radio-ohjelmaa tehdessään he saivat säännöllisesti palautetta kahdelta kouluttajalta/pääeditoijalta. Crosstalk-koulutusohjelman avulla he pystyivätkin luomaan radio-ohjelmia ja lähetyksiä jotka olivat projektille asetettujen tavoitteiden mukaisia.

Onnistumiset, ongelmat ja esteet

Ohjelmat arvioitiin hyviksi - ja lopputulos olikin projektin onnistunein osa. Osanottajien rekrytointi lähti hitaasti käyntiin ja kesti jonkin aikaa ennen kuin radion henkilökunta ja koulutettavat löysivät paikkansa projektissa. Vain yksi tai kaksi osallistujaa ilmaantui säännöllisesti, muiden osallistuminen oli sporadista. Tämä vaikutti tapaamisten ilmapiiriin. Ryhmässä muutamat nousivat esiin ja toiset jäivät periferiaan, ja tulokset vaihtelivat laadullisesti. Kovin suurta eroa radio-ohjelmien tasossa ei kuitenkaan ollut. Jo kesäkuussa 2010 eetterissä saatiin kuulla joitakin erinomaisia radiolähetyksiä ja

editorit/kouluttajat pystyivät antaa koulutettaville vastuullisiakin tehtäviä itsenäisesti hoidettavaksi.

Ryhmä oli hyvin heterogeeninen eikä ollut helppoa löytää yhteistä pohjaa yhteistyölle koska kulttuuriset taustat olivat niin erilaiset kuten myös siirtolaisuuteen johtaneet syyt ja monenlaiset elämänkohtalot. Kuitenkin ryhmä onnistui yhteistyönä luomaan arvokkaita ohjelmia.

Saavutettiinkö päämäärät?

Projektille asetetut päämäärät onnistuttiin saavuttamaan. Perustettiin työryhmä radioon jonka jäsenet käsitelivät projektin tärkeimpiä aiheita (muitakin kuin ihmisoikeuksia). Aidosti tuotettu sanoma saavutti tuhansittain ihmisiä. Ohjelman päätavoite tuli täytettyä eli saatiin aikaan radiotiimi joka pystyi toimimaan yhdessä suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden pohjalta.

Ohjelman 'Everyone's Right' sisällöstä lisää esimerkkejä katso liite 7

Lähdeluettelo

Lewis, P.M. (2009) Crosstalk Evaluation report Action 1

Lewis Peter M. and Jones Susan (eds) (2006) *From the Margins to the Cutting Edge Community Media and Empowermen* , Hampton Press

Mitchell, C., Donaldson, J. and Baxter A., (2003) Handbook on Community Radio Training for Refugees and Asylum Seekers Digital Dialogues. University of Sunderland available at <http://www.digital-dialogues.de>

Moore, Shaun and Monika Metykova (in press 2010) "'I Didn't Realize How Attached I Am": On the Environmental Experiences of Trans-European Migrants', *European Journal of Cultural Studies*, 13(2).

Tacchi, Jo (2000) 'Gender, Fantasy and Radio Consumption: An Ethnographic Case Study' in *Women and Radio: Airing Differences* ed. C. Mitchell, London: Routledge Resources